

DIALOG Z KULTURĄ
ŚREDNIOWIECZA – *BOGURODZICA*
W NOWOCZESNYCH MEDIACH

BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Sabina Furgoń
Dorota Dąbrowska
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Dialog z kulturą średniowiecza – *Bogurodzica* w nowoczesnych mediach

Klasa / czas trwania zajęć:

klasa I / 45 minut

Cele:

Uczeń:

- odczytuje treść *Bogurodzicy*;
- interpretuje tekst pieśni i poznaje jej budowę;
- określa znaczenie motywu *deesis*;
- wyrabia postawę szacunku dla tradycji.

Metody/techniki/formy pracy:

- problemowa;
- ćwiczeń praktycznych;
- praca zespołowa, w parach.

Środki dydaktyczne:

- tekst *Bogurodzicy*;
- dostęp do Internetu;
- fragment filmu *Krzyżacy*.

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna:

Nauczyciel prezentuje fragment filmu *Krzyżacy* na podstawie powieści Henryka Sienkiewicza. Prosi uczniów o określenie charakteru i znaczenia pieśni *Bogurodzica*.

Część właściwa:

Uczniowie zapoznają się z tekstem *Bogurodzicy*. Dla przyswojenia tekstu nauczyciel prosi uczniów o przełożenie go na współczesny język, w tym celu zastępują oni słowa i wyrażenia przypisami. Jeden z uczniów odczytuje tekst, w razie potrzeby nauczyciel wprowadza korektę. Uczniowie określają podmiot liryczny, adresata tekstu i określają funkcję, jaką pełnią: Maria, Chrystus oraz św. Jan Chrzciciel, definiują zasadę pośrednictwa. Nauczyciel wyświetla ilustrację: <http://cyfrowe.mnw.art.pl/Content/9454/ik384.jpg> i wyjaśnia znaczenie oraz funkcję motywu *deesis*. Uczniowie korzystają z telefonów komórkowych, pracują w parach. Zapoznają się z tekstem *Polska pieśń średniowieczna* Hieronima Feichta ze strony (jeden z uczniów może przeczytać głośno): <http://staropolska.pl/sredniowiecze/opracowania/Feicht.html>. Wypisują rolę, jaką pełniła *Bogurodzica* w średniowieczu. Zapoznają się z terminem *carmen patrium*.

Część podsumowująca:

Uczniowie przypominają, czym jest *deesis*, określają funkcję *carmen patrium* w odniesieniu do historii, przywołują ważne wydarzenia związane z pieśnią.

Komentarz metodyczny

Podczas pracy należy zwrócić uwagę na przepisy prawa autorskiego, korzystanie z wolnych zasobów. Zastosowane w lekcji metody kształtują kompetencje: cyfrowe, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się oraz w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności. Lekcja oparta została na zastosowaniu metod aktywizujących, angażujących uczniów do pracy w grupie, wykorzystaniu zasobów internetowych oraz tradycyjnych źródeł informacji. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń; dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia (np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, zastosować zakreslenia), dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską. Umiejętności wyszukiwania informacji w Internecie przydatne będą na rynku pracy. Podczas oceniania należy ocenić aktywność pracy, ale warto też podnieść stopień dla uczniów, których wypowiedzi zostały najlepiej zorganizowane i były najbardziej poprawne językowo; powinno się zastosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy, w jaki sposób może uzupełnić braki oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Należy umożliwić także rozwój uczniowi zdolnemu poprzez angażowanie go w dodatkowe czynności, opracowanie pomocy dydaktycznych. Podczas lekcji realizowane są kompetencje kluczowe, mające znaczenie na rynku pracy, szczególnie w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej oraz w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (teksty literackie), kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (praca w grupach), w zakresie przedsiębiorczości (komunikowanie się).